

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 21.3.2005 62. vuosikerta Numero 1 Sivu 16

Tuomikirvat vähissä ensi kesänä

Irmeli Markkula, MTT

Viime kesäksi oli luvassa paikoin runsaastikin tuomikirvoja (*Rhopalosiphum padi*). Jatkuvat sateet ja alkukesän viileät säät kuitenkin lannistivat kirvat niin, ettei torjuntaa tarvittu. Ensi kesäksi on luvassa kirvoja tasaisen vähän. Pohjanmaalla niitä on melko tasaisesti, mutta Nokialla, Hauholla ja Bromarvissa runsaasti.

Kirvamäärät olivat suurimmalla osalla koepaikoista lähellä nollaa, mutta poikkeuksiakin löytyi. Nokialla ja Hauholla kannattaa huolella seurata kirvatilanteen kehitystä, sillä kirvariski voi olla mahdollinen. Bromarvissakin kirvoja on runsaasti. Kirvamäärät vaihtelevat paljon hyvinkin lähekkäin olevilla alueilla. Toholammin Jämsässä kirvamäärä lupaillee torjuntatarvetta, mutta Viitojan ja Kopsalan lukemat ovat lähes nollassa. Yhdistettynä Toholammin lukema jää melko vähäiseksi.

Kirvoilla sadekesä

Tuomikirvaennuste vuodelle 2004 lupasi joillekin paikoille melkoisia kirvakantoja. Toukokuun alun hellejaksoa lukuun ottamatta kesä oli hyvin sateinen ja ajoittain viileä. Alkukesällä kylmyys hidasti viljojen kasvua, samoin ankarat paikalliset kuurosateet ja hallat. Osa kirvoista sananmukaisesti hukkui sateeseen ja henkiin jääneiden olo ei ollut kovin mukavaa. Kirvojen kehitys hidastui. Sateita tuli niin paljon, että vilja kellastui ja saattoi harmaantua ja kuollakin liikaan veteen. Punahometta tuli tähkiin aikaisin. Alkukesästä selvinneet kirvat joutuivat hakeutumaan aikaisin viljoilta heinikoihin, koska monin paikoin vilja tulleentui normaalia aiemmin. Sää ei myöskään suosineet munintaa.

Kirvojen torjuntaa ei yleisesti tarvita. Silti Nokian, Hauhon ja Bromarvin suurten esiintymien alueella kirvoja kannattaa alkukesällä seurata huolella, samoin Pohjanmaalla. Kirvojen jatkokehitys riippuu ratkaisevasti alkukesän säistä. Vielä tammikuussakin lämmin talvi ja mahdolliset tulevat pakkaset voivat myös verottaa kirvakantaa arvioitua enemmän. MTT:n kasvinuojelu seuraa kirvojen siirtymistä tuomilta viljoille ja tiedottaa siitä nettisivuilla (www.agronet.fi/kasperit) sekä Maaseudun Tulevaisuus -lehdessä.

Talvimunien laskentaa

Tuomikirvojen talvimunat pyritään laskemaan vuosittain samoista tuomista. Tuomikirvaennuste tehdään keräämällä marraskuussa kimppu tuomen oksia eri puolilla maata sijaitsevilta näytteenottoaikoilta kolmesta tai viidestä pellon läheisyydessä kasvavasta tuomesta. Oksat voidaan ottaa normaalilta ulottumakorkeudelta, sillä yläoksista ei ole erityistä hyötyä. Kussakin kimpussa pitää olla sata elävää silmua, joiden ympäriltä talvimunat lasketaan. Oksien keräämiseen osallistuivat MTT:n tutkimusasemat, maatalouskoulut, maaseutukeskukset ja monet viljelijät.

Munista oletetaan selviytyvän kuoriutumiskelpoisina talven yli 10 – 45 % alueesta riippuen. Pohjois-Pohjanmaan rannikkoalueella talven yli selviävien munien määrä on 10 %, Etelä-Pohjanmaan rannikkoalueella 25 %, Etelä-Suomen rannikkoalueella 35 % ja muualla maassa 45 %.

Tuomikirvaennuste kartalla

Oheisella kartalla olevat luvut ovat kuoriutumiskelpoisten tuomikirvan munien määriä. Kun munien määrä on alle 15, tuhoriski on pieni. Munien määrän ollessa 15 - 40, tuhot ovat mahdollisia. Jos munien määrä on yli 40, tuomikirvojen aiheuttamat tuhot ovat todennäköisiä.

Havaintopisteiden välisten alueiden munamäärät on arvioitu lähimpien pisteiden määrien perusteella ja saatujen arvojen avulla on laadittu tuhoriskiä kuvaava kartta. Kartalla sininen ja vihreä väri kuvaavat pientä tuhoriskiä, keltainen mahdollisia tuhoja ja punainen todennäköisiä tuhoja. Ennuste on sitä luotettavampi, mitä tiheämmässä havaintopisteet ovat. Alueilla, joissa havaintopisteet ovat harvassa, ennuste on vain suuntaa-antava.

Tuomikirvaennuste antaa hyvän kuvan kotimaisen kirvakannan suuruudesta alkukesällä. Lopulliseen kirvamäärään vaikuttavat vallitseva sää ja viljelykasvien kehitys. Ennuste on luotettavin silloin, kun kirvoja on joko hyvin vähän tai hyvin paljon. Koska havaintoverkko ei ole täysin kattava, voi yllätyksiä tulla. Suuri vaihtelu läheisilläkin peltolohkoilla voi muuttaa kirvatilannetta paikallisesti.

Tuomikirvoja voi kulkeutua ilmavirtojen mukana satojen kilometrien päästä. Tuulikulkeumaa seurataan Jokioisissa, Viikissä ja Ruukissa toimivilla imupyydyksillä ja tarkkailulohkojen keltapyydyksillä.

Lisätietoja: irmeli.markkula@mtt.fi
puh. (03) 4188 2593

Ennuste tuomikirvojen aiheuttamasta tuhoriskistä vuonna 2005

- alle 15:
Tuhoriski on pieni
- 15 - 40:
Tuhot ovat mahdollisia
- 40 -
yli 40:
Tuhoriski on suuri

